

СТАНОВИЩЕ

От: доц. д-р Милена Миланова Миланова, Софийски университет „Св. Климент Охридски“

Относно: дисертационен труд на Мария Асенова Аврамова на тема „Лингвистична осигуреност на електронните библиотеки“, за присъждане на образователна и научна степен „доктор“ по професионално направление 3.5. Обществени комуникации и информационни науки

Основание за становище: участие в състава на научно жури, определено със заповед на Ректора на СУ „Св. Климент Охридски“ № РД 38-465/06.07.2018 и решение на Факултетния съвет на Философски факултет от 03.07.2018 (Протокол №13)

Предоставените материали и приложените процедури отговарят на изискванията на Закона за развитие на академичния състав на Република България и Правилника за приложение на Закона за развитие на академичния състав.

Общо представяне на докторанта

Мария Асенова Аврамова е асистент в катедра „Библиотекознание, научна информация и културна политика“ към Философски факултет на СУ „Св. Климент Охридски“, в която е придобила и магистърската си степен. Едновременно с това е свободен докторант по докторска програма „Книгознание, библиотекознание, библиография“ в същата катедра. Професионалният път на докторантката определя притежавания от нея изключителен практически опит в областта на обработката на информационни ресурси, който успешно се съчетава с преподавателската ѝ дейност. Тя е работила като експерт – библиограф в център за Национална библиография на България, библиотекар – експерт в Направление каталогизация, семантична обработка в Националната библиотека „Св. св. Кирил и Методий“ и в отдел Комплектуване и обработка в Библиотечно – информационния център на Техническия университет, София. Като преподавател тя води практическите упражнения по дисциплините от учебния цикъл свързан с обработка на информационните ресурси.

Актуалност на темата

Темата на представяния за защита дисертационен труд е важен и значим с оглед изключително бързото създаване на множество разнообразни бази от данни, които често биват определяни като електронни библиотеки, но се различават значително от класическото разбиране на понятието библиотека. Съчетаването на възможностите на

информационните и комуникационните технологии с библиотечната технология поставя редица проблеми пред съвременното библиотекознание, като разширяване и осъвременяване на понятийния апарат, създаване различни референтни модели, определящи развитието на библиотечните и библиографски бази от данни, изграждане на нови подходи към процесите по стандартизация, създаване и избор на класификационни системи и решения и др.

Познаване на проблема

Докторантката е участвала на три научни форума, два проекта и има пет публикации, свързани с темата на дисертационния труд, чрез което е представила и апробирала своите изследвания и наблюдения по проблема. По темата на изследването се е запознала със значителен брой източници (304) на български, руски (общо 88) и на английски език (216).

Методика на изследването

Използвани са комплексни и разнообразни методи, произтичащи от характера на изследването: теоретичен анализ и синтез, сравнителен анализ, дескриптивен анализ, математически и статистически методи, наблюдение, моделиране.

Характеристика и оценка на дисертационния труд

Дисертационният труд се състои от увод, три глави, заключение, списъци на използваната литература и на таблици, фигури и илюстрации и четири приложения. Общият обем е 274 страници. Структурата е ясна и логична, подчинена на определените цели и задачи на изследване. Постигнат е баланс на отделните части. Стилът на изложението е ясен и стегнат с множество илюстративен материал (13 таблици, 21 фигури, 8 илюстрации). Коректно са представени и позовани използваните източници. Цялостното впечатление от работата е за систематично, последователно и задълбочено запознаване с проблематиката въз основа, на което са изведени множество наблюдения и заключения, представени са значителен брой дефиниции и препратки, което придава допълнително на текста и своеобразен справочен характер.

В увода са представени актуалността на темата, цел, обект, предмет на изследването. Докторантката е определила една работна хипотеза и си е поставила осем задачи за решаване в хода на изследването. Тяхното реализиране е довело до успешно доказване на поставената хипотеза, а именно, че „електронната библиотека трябва да използва подходящи информационни езици, които да гарантират максимално резултативно търсене, идентификация на информационните обекти и взаимодействие с други електронни библиотеки и автоматизирани системи“ (с. 5).

В трите глави на изследването Мария Аврамова последователно разглежда състоянието и развитието на електронната библиотека. Представя разбирането и теоретично осмисля понятието електронна библиотека, съпоставя електронната и традиционната библиотека, разглежда електронната библиотека като информационна система, извежда типология и представя различни концептуални и информационни модели, акцентира върху оперативната съвместимост и засяга някои от инструментите за създаване на електронна библиотека (глава 1). Представя връзката и изследва влиянието на различни науки (като изкуствен интелект, компютърна лингвистика, организация на знанието), както и съвременните уеб технологии повлияли развитието и намерили отражение в концепциите и в развитието на съвременната електронна библиотека, които безспорно предпоставят все по-висока степен на стандартизиране и изграждане на концептуални решения при проектиране и развитие на различни електронни библиотеки (глава 2).

Третата глава представя лингвистичното осигуряване на електронна библиотека като разглежда различните подходи. В изследването докторантка се спира върху „класическия подход“ (с. 124) свързан с „информационните езици за представяне на съдържанието и характеристиките на информационните обекти в електронните библиотеки и осъществяване на търсене“. Разглежда видовете, предназначението и спецификите на различните информационни езици за представяне на различни специфики на документите. Представя резултатите от проведено наблюдение и експеримент на използвани лингвистични средства в български електронни библиотеки. За целта въз основа на извършения анализ Мария Аврамова е разработила своя методика на изследване, определила е критерии за подбор на обектите за изследване, провела е първоначално търсене и вторичен подбор, провела е директно изследване и е установила методите и средствата, признаците и информационните езици, използвали в побраните електронни български библиотеки. Въз основа на представените резултати докторантката изработва теоретичен модел на лингвистично осигуряване на българска електронна библиотека с универсална тематика (т. 3.5, с. 181-207). Моделът е осмислен въз основа на световните тенденции и наложени решения и е изследван в практиката на достъпни български електронни библиотеки. Представен е графично и е описан последователно, като по този начин е създаден удобен инструмент подходящ за използване при планиране и изграждане на функционална електронна библиотека.

Към всяко от трите глави са изведени конкретни изводи, обобщени в заключението на разработката. Чрез приложенията изложението е допълнено и обогатено.

Към докторантката имам следните препоръки: по-внимателно форматиране на текста и на някои от таблиците и фигурите (например фиг. 21), тъй като на места се забелязват неточности и разместени елементи; към текста да се изработи списък на

използваните съкращения; би било уместно и изработването на приложение с термини и определения.

Автореферат

Авторефератът на дисертационния труд е с обем 32 с. и отговаря на изискванията за съставяне на подобен вид документ. Изцяло и напълно представя съдържанието и качествата на изследването. Включва основните изводи и препоръки. Представя приносите на дисертационния труд, разделени на такива с теоретичен и с практико-приложен характер, общо седем. Съдържа списък на публикациите по проблематиката на дисертационния труд.

Заклучение

Запознаването с текста на дисертацията, с публикациите и приносите на Мария Асенова Аврамова ми дава основание за следното заключение:

- Предложеният за защита дисертационен труд съдържа научноприложни резултати, които представляват оригинален принос към науката.
- Изследването показва, че кандидатката притежава задълбочени теоретични знания и способности за самостоятелно научно изследване.

Като имам предвид цялостната научна и научно-приложна дейност и приносите на кандидатката, убедено ще гласувам положително за присъждане на Мария Асенова Аврамова на образователната и научна степен „доктор” по професионалното направление 3.5. „Обществени комуникации и информационни науки.

24 август 2018 г.

София

Подпис:.....

/доц. д-р Милена Миланова/